

جستاری در مفاهیم و دیدگاههای حقوق شهروندی و نقش آن در مدیریت شهری با تأکید بر ایران

یونس شاکری*

۱- مدرس دانشگاه آزاد و پیام نور واحد خورموج، بوشهر، دشتی، بالاتر از پارک
مفتون، دانشگاه آزاد و پیام نور خورموج (yousha1365@gmail.com)

چکیده :

در عصر حاضر، «شهروندی» به عنوان یک پدیده اجتماعی، یکی از ضروریات زندگی محسوب می‌شود. شهروندان عموماً با سلاقی و انگیزه‌های مختلف در جامعه شهری به فعالیت می‌پردازند. از این رو، زندگی اجتماعی مستلزم وجود روابط حقوقی بین افراد و گروه‌های مختلف جامعه می‌باشد و این روابط اجتماعی می‌بایست تحت نظم و قاعده‌ای درآید، زیرا در صورت عدم وجود نظم و ضوابط در جامعه، زور، اجحاف و تزویر بر روابط بین افراد حاکم شده و این موضوع موجب ایجاد هرج و مرج و نابسامانی خواهد شد. شهروندی از جمله مفاهیم نو پدید آمده است که به طور ویژه‌ای به برابری و عدالت توجه دارد و در نظریات اجتماعی، سیاسی و حقوقی جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده است. مقوله «شهروندی» وقتی تحقق می‌یابد که همه افراد یک جامعه از کلیه حقوق مدنی و سیاسی برخوردار باشند و همچنین به فرصت‌های مورد نظر زندگی از حیث اقتصادی و اجتماعی دسترسی آسان داشته باشند. ضمن اینکه شهروندان به عنوان اعضای یک جامعه در حوزه‌های مختلف مشارکت دارند و در برابر حقوقی که دارند، مسئولیت‌هایی را نیز در راستای اداره بهتر جامعه و ایجاد نظم بر عهده می‌گیرند، و شناخت این حقوق و تکالیف نقش مؤثری در ارتقاء شهروندی و ایجاد جامعه‌ای بر اساس نظم و عدالت دارد. از جمله مسائل مهم حقوق شهروندی در اسلام توجه به کرامت انسانها به عنوان اشرف مخلوقات، ارزش حیات و زندگی افراد، برابری بدون توجه به نژاد، رنگ، پوست و ...، هدفمند نمودن خلفت انسانها و بیهوده نبودن زندگی انسان می‌باشد. در این مقاله به کلیاتی در مورد حقوق و جنبه‌های مختلف حقوق شهروندی در ایران از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی پرداخته شده و بعد از نتیجه گیری، در پایان برای برقراری و نهادینه کردن حقوق شهروندی در ایران پیشنهاداتی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: حقوق، حقوق شهروندی، ایران، شهروند، پارسونز.